

OKROGLA MIZA NA PRAVNI FAKULTETI

V Mariboru o grehih in blagodatih Marakeša

Na 70. obletnico sprejetja Splošne deklaracije človekovih pravic so se na Pravni fakulteti pogovarjali o Sloveniji in Evropski uniji v prihodnjem letu in dlje

Boris Jaušovec

Na mariborski Pravni fakulteti je študentski svet ob 70. obletnici sprejetja deklaracije Združenih narodov o človekovih pravicah v Parizu pripravil okroglo mizo z naslovom Slovenija v letu 2019, kam naprej. Pred polno dvorano, pretežno študentov, je razpravo vodil odgovorni urednik Večera **Matija Stepišnik**.

EU kot zadnji branik demokracije

Kakšna bo po evropskih volitvah prihodnost Evropske unije (EU), je odgovarjala evropska poslanka **Tanja Fajon**: "Človekove pravice so neodtujljive ne glede na okoliščine, v katerih živimo. EU spremljam že 18 let, najprej kot novinarka v Bruslju. Smo v precej turbulentnem času. Po vrsti kriz v zadnjem desetletju, ki smo jih zgolj gasili, dolgoročni, strateški interes pa se je nekje izgubil, so izzivi drugačni. V marsikateri evropski vladi že sedijo populist in ekstremisti. Evropske volitve čez pet mesecev bodo velik napor za tradicionalne stranke in odločitev za normalno pot ali za pot v izolacijo ter razkroj svoboščin. Sloveniji ne sme biti vseeno, saj potrebujemo močno in enotno EU."

Mednarodni politolog s Fakultete za družbene vede v Ljubljani **Boštjan Udovič**, je ugotavljal, da Slovenija ne najde pravega mesta v EU. "Nekako lebdi. Najnaravnejša zaveznica bi ji bila Hrvaška, a zavoljo spora o arbitraži državi to nista. EU bi po gospodarski in migrantski krizi potrebovala preprič, pogovor o temeljnih vrednotah, saj ima z njimi problem. Slovenija bi morala zagovarjati človekove pravice, pravno državo in evropsko pravo, a teh tem ne zna poudariti. Evropska komisija je pri sporu Slovenije in Hrvaške padla pri izpitu, kot da nam je dala

vedeti, da temelj EU ni vladavina prava, marveč politika."

Janja Hojnik, prorektorica Pravne fakultete, je menila, da se v EU že ves čas pogovarjajo "s figo v žepu": "Od tod vse te izjeme, prehodna obdobja, ker se išče soglasje. Zato madžarski premier Viktor Orban lahko izsiljuje, da mu ni treba pristati na nekaj, s čimer se ne strinja. A je EU vseeno zadnji branik demokracije. V ZDA se namreč dogajajo prav neverjetne stvari."

Veliko napačnih izjav o Marakešu

Ker so v maroškem Marakešu predstavniki več kot 150 držav članic Združenih narodov skupaj s Slovenijo potrdili dogovor o varnih, urejenih in zakonitih migracijah, je bilo o tem prvo vprašanje iz občinstva. Češ, kako da naša vlada ni upoštevala, po mnenju spraševalca, volje ljudstva. Besedo je povzel Udovič: "Marakeš je nesrečna zgodba naše notranje politike. Deklaracije OZN ni treba ratificirati v našem državnem zboru, zato tudi ni prišla na mizo odbora za zunanjo politiko. V mednarodnih odnosih državo lahko zavezuje že beseda predsednika države ali vlade, zunanjega ministra ali veleposlanika. Naj vendarle povem, da deklaracija v Marakešu postavlja zgolj neki okvir na globalni ravni, implicitno pa je bil zastavljen že v vladi **Janeza Janše** leta 2012. Od tedaj je bila Slovenija pri tem vendarle konsistentna." **Fajonova** je dodala: "V javnosti je bilo o Marakešu veliko napačnih in zavajajočih informacij. Kako je treba pristopiti h globalnemu izzivu? Predsedujoča EU Avstrija se je zavezala za multilateralni pristop. Pri Marakešu si je pa premislila, zamajala temelje mednarodne politične ureditve in ubrala unilateralno

pot. Zanjo zdaj plačuje 20 milijonov evrov, ko nadzira notranje schengenske meje, ujela pa je letos le deset migrantov. Bolj kot problem migracij vidim krizo institucij."

Pravila so civilizacijska pridobitev

Ali deklaracija iz Marakeša "legalizira ilegalne migracije", je Stepišnik po vsem tem neposredno izzval sogovornike. Hojnikova je menila, da če bi upoštevali 13., 14., 15. in tudi 24. ter 25. člen Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948, potem: "Marakeša sploh ne bi potrebovali. Bojim pa se, da tudi z Marakešem ne bo kaj bolje, čeprav so migracije pravzaprav stalnica, na pravila pa bi morali gledati kot na civilizacijske pridobitve." Evropska poslanka vidi naše temeljne vrednote v človekovih pravicah, solidarnosti in strpnosti: "Mi pa se ukvarjamo samo še z varnostjo, ograjami, zidovi ter nadzorom, pa sploh nismo učinkoviti. Bolje bi bilo upravljati migracije in več storiti z razvojno pomočjo pri viru migracij." Udovič je bodočim intelektualcem položil na dušo, naj preverjajo informacije in ločijo zrnje od plev. Ter dodal: "Osebnim imamo problem z vrednotami. Recimo s slovenstvom. Ali pa z vrednoto pridnosti, zaradi katere sem končal fakulteto. Če bi mi privzgojili vrednoto iznajdljivosti, bi morda bil bogat podjetnik. Edina osnovna vrednota je, da v drugem vidim človeka, ecce homo. To je človek z vsemi svojimi pozitivnimi in negativnimi platmi. To so begunci in niso živali, so ljudje. Drugo je, kakšno komunikacijo bomo razvili. Če jih nočemo imeti v svoji sredi ... No, ja, tudi oni morda ne bi radi ostali z nami."

Na koncu so se vsi strinjali, da največ šteje ne le inkulturacija, pač pa integracija prišlekov v družbo ob dolžnem medsebojnem spoštovanju, kar pa je že večkrat spodletelo. Ali pa tudi ne, če se spomnimo okoli 70 tisoč bosanskih beguncev iz devetdesetih let pri nas.

Mučni izpad poslušalca

Med okroglo mizo na Pravni fakulteti se je zgodil incident, ko je eden od zunanjih obiskovalcev, ni bil študent, javno napadel evropsko poslanko **Tanjo Fajon**, češ da laže in da je Soroseva plačanka. Vodja pogovora Matija Stepišnik ga je moral večkrat pozvati, naj z žaljivkami in sovražnim govorom preneha. Po dolgih mučnih minutah, ko so ga vodile osebne okoliščine, ga je umiril šele opis **Fajonove**, kako je pred Novinarskim častnim razsodiščem že dobila zadoščenje za te grde laži, ki so jih objavili nekateri mediji, Nova TV in Demokracija, v Sloveniji. In da ji ne bi bilo težko za javno izrečene laži tožiti tudi pred pravim sodiščem.

Tanja Fajon Foto: Andrej PETELINŠEK

Janja Hojnik Foto: Sašo BIZJAK

Boštjan Udovič Foto: FDV